

สารจากบรรณาธิการ

เดือนพฤศจิกายน อากาศหนาวมาเยือน ความชื้นในอากาศลดลง โดยเฉพาะภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ขอให้เฝ้าระวังการเข้าทำลายของศัตรูพืช “ข้าว” ให้ระวังการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล โรคขอบใบแห้ง ใบไหม้ “ยางพารา” ระวังการระบาดของโรคใบร่วงชนิดใหม่ของยางพารา โรคใบร่วง “มันสำปะหลัง” ระวังโรคใบด่าง เพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง “ไม้ผล” ระวังการระบาดของโรครากเน่าโคนเน่า เพลี้ยแป้ง โรคราแป้ง

ข่าวสารวิชาการ กอป. ฉบับนี้ คณะทำงานได้จัดทำข้อมูลวิชาการ เรื่องการติดตามและเฝ้าระวังโรคใบร่วงชนิดใหม่ของยางพารา ลักษณะอาการ พร้อมคำแนะนำในการป้องกันกำจัด การจัดการด้วงวงเจาะเมล็ดมะม่วงที่เข้าทำลาย ตั้งแต่ระยะติดผลอ่อน จนถึงระยะหลังเก็บเกี่ยว พร้อมคำแนะนำการป้องกันกำจัด และข้อควรระวัง ซึ่งจะช่วยลดการสูญเสียผลผลิตได้ พร้อมให้ความรู้เรื่องข้าววัชพืช เพื่อจะได้ดูแลและกำจัดโดยวิธีเขตกรรม ช่วยลดความสูญเสียผลผลิตทั้งด้านปริมาณ และคุณภาพ และความรู้เรื่อง มาตรการกรอง 4 ชั้น เพื่อลดความเสี่ยงหนอนเจาะเมล็ดทุเรียนจากแปลงเกษตรกรสู่การส่งออก

คณะทำงานวิชาการ กอป. หวังว่าเนื้อหาสาระในฉบับนี้ช่วยให้ข้อมูลในการเตือนการระบาด ความรู้ที่เป็นประโยชน์กับเจ้าหน้าที่และเกษตรกรทุกท่าน แล้วพบกันใหม่

นางสาวนิธิตา รัตติโชติ
ประธานคณะทำงานวิชาการ กอป.

คณะทำงาน :
นางจันทร์ฉวี เกียรติทวีมันคง นางสาวปวีณา คนยงค์ นางชิตชนก ไชยพงษ์
นางสาววรรณภา โทกเย็น นางสาวสุดารัตน์ แซ่มช้อย นางสาวสุภาพ ปิ่นแก้ว
นางสาวกานต์เอื้อ ชูช่วย นางสาวปวีณา เดชคอบุตร และนางสาวจิณณัฏฐา ยิ่งยง

เตือนเฝ้าระวังศัตรูพืช ประจำเดือนพฤศจิกายน 2566

ภาคเหนือ

31-33 / 20-22°C
ฝน 20-40 มม.
ความชื้นสัมพัทธ์ 70-75 %

- ข้าว ระวัง เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล โรคขอบใบแห้ง โรคไหม้
- ข้าวโพด ระวัง หนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด โรคใบไหม้ โรคราน้ำค้าง
- ไม้ผล ระวัง เพลี้ยแป้ง โรคราดำ โรคราแป้ง
- ผัก ระวัง หนอนคืบกะหล่ำ ผักกาดปลีในพืชตระกูลกะหล่ำ

ภาคกลาง

32-34 / 22-24°C
ฝน 20-40 มม.
ความชื้นสัมพัทธ์ 70-75 %

- ข้าว ระวัง เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล หนอนห่อใบข้าว โรคใบไหม้
- อ้อย ระวัง ตัวงหวดยาว หนอนกออ้อย โรคใบขาวอ้อย
- มะพร้าว ระวัง หนอนหัวดำ แมลงดำหนาม ตัวงวง
- ผัก ระวัง หนอนกระทู้ผัก หนอนใยผัก ตัวงมหัดผัก เพลี้ยอ่อน โรคเน่าและใบพืชตระกูลกะหล่ำ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

31-33 / 20-22°C
ฝน 10-20 มม.
ความชื้นสัมพัทธ์ 70-75 %

- ข้าว ระวัง เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล หนอนกระทู้กล้า หนอนห่อใบข้าว โรคไหม้ โรคขอบใบแห้ง โรคใบสีส้ม
- มันสำปะหลัง ระวัง เพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง โรคราดำโรคเน่า โรคใบด่าง
- อ้อย ระวัง ตัวงหวดยาว หนอนกออ้อย โรคใบขาวอ้อย โรคเหี่ยวเน่าแดง
- ไม้ผล ระวัง เพลี้ยไฟ เพลี้ยแป้ง โรคราดำ โรคราแป้ง

ภาคตะวันออก

32-34 / 23-25°C
ฝน 50-70 มม.
ความชื้นสัมพัทธ์ 70-75 %

- มันสำปะหลัง ระวัง เพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง โรคราดำโรคเน่า โรคใบด่าง
- ไม้ผล ระวัง หนอนกินใบ เพลี้ยที่เจาะ โรคราดำโรคเน่า โรคใบด่าง
- มะพร้าว ระวัง หนอนหัวดำ แมลงดำหนาม ไรสีขาบมะพร้าว
- ยางพารา ระวัง โรคใบร่วงชนิดใหม่ของยางพารา โรคใบร่วง โรคเส้นดำ

ภาคใต้

30-33 / 23-25°C
ฝน 170-350 มม.
ความชื้นสัมพัทธ์ 75-90 %

- ไม้ผล ระวัง หนอนกินใบ เพลี้ยที่เจาะ โรคแอนแทรคโนส โรคราดำโรคเน่า โรคใบด่าง
- มะพร้าว ระวัง หนอนหัวดำ แมลงดำหนาม หนอนกินใบ
- ยางพารา ระวัง โรคใบร่วงชนิดใหม่ของยางพารา โรครากขาว โรคเส้นดำ
- ปาล์มน้ำมัน ระวัง หนอนปลอกเล็ก หนอนพาราซ่า โรคลำต้นเน่า โรคชะลายเน่า

ติดต่อ : สำนักงานเกษตรอำเภอ, สำนักงานเกษตรจังหวัด, วิทยาลัยเกษตร

จัดทำโดย : กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร / ข้อมูลภาพถ่ายอากาศ : กรมอุตุนิยมวิทยา

56 ปีแห่งการบริการ
56 ปีแห่งการบริการ

ข่าวสารวิชาการ กอป.

ปีที่ 7 ฉบับที่ 11 เดือนพฤศจิกายน 2566

เดือนเฝ้าระวัง

โรคใบร่วงชนิดใหม่ของยางพารา

เชื้อสาเหตุ : *Pestalotiopsis* sp. หรือ
: *Colletotrichum* sp.

ลักษณะอาการ : อาการเริ่มแรกเกิดจุดช้ำบริเวณใต้ใบและด้านบนของใบบริเวณเดียวกันจะเป็นสีเหลืองกลม ต่อมาขยายใหญ่ขึ้นเป็นสีดำขอบแผลดำ และกลายเป็นเนื้อเยื่อแห้ง สีน้ำตาลจนถึงขีดขาวขีด รูปร่างจุดแผลค่อนข้างกลม รอบแผลไม่มีสีเหลืองล้อมรอบ จำนวนมากกว่า 1 จุด อาจซ้อนกันเป็นแผลขนาดใหญ่ เมื่ออาการรุนแรงเกิดใบเหลืองและร่วง

คำแนะนำการป้องกันกำจัด

1. หลีกเลี่ยงการนำกล้ายางพาราหรือวัสดุปลูกจากแหล่งที่พบการระบาดเข้าพื้นที่
2. ทำความสะอาดสวนยางพาราอย่างสม่ำเสมอ กำจัดใบยางพาราที่เกิดโรค และกำจัดวัชพืช ซึ่งอาจเป็นแหล่งสะสมหรือพืชอาศัยของเชื้อสาเหตุโรค
3. ใช้ระบบกรีดยางตามคำแนะนำของการยางแห่งประเทศไทย
4. บำรุงต้นยางพาราและเสริมสร้างความสมบูรณ์แข็งแรงให้ต้นยางพารา เช่น การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน และใส่ให้เหมาะสมกับระยะการเจริญเติบโตของยางพาราตามคำแนะนำของการยางแห่งประเทศไทย
5. ใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาเพื่อกำจัดและควบคุมเชื้อราสาเหตุที่ยังคงมีชีวิตรอดอยู่บนใบยางพาราที่ร่วงหล่นบริเวณพื้น โดยใช้อัตรา เชื้อสด 1 กิโลกรัมต่อไร่ ทุก 3 เดือน เช่น ใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาสด 1 กิโลกรัม ผสมปุ๋ยอินทรีย์ 100 กิโลกรัม และรำ 4 กิโลกรัม หว่านหรือใช้เชื้อสดผสมน้ำหรือน้ำผสมน้ำหมักชีวภาพ 200 ลิตร ฉีดพ่น ทั้งนี้ ควรหว่านหรือฉีดพ่นให้เชื้อราไตรโคเดอร์มาครอบคลุมบนใบยางพาราที่ร่วงหล่นทั่วทั้งสวน ซึ่งการใช้เชื้อสดผสมปุ๋ยอินทรีย์หรือผสมน้ำหมักชีวภาพ อาจทำให้มีต้นกุ่มเพิ่มขึ้น แต่ต้นยางพาราจะได้รับธาตุอาหารและฮอร์โมนพืช ช่วยบำรุงต้นให้สมบูรณ์แข็งแรง
6. ฉีดพ่นสารเคมีกำจัดโรคพืชที่มีประสิทธิภาพตามคำแนะนำของการยางแห่งประเทศไทย
ฉีดพ่นพุ่มใบยางพาราจากใต้ทรงพุ่มอัตรา 100 ลิตร/ไร่ ควรเริ่มพ่นเมื่อยางพาราแตกใบใหม่หลังฤดูการผลัดใบปกติและใบอยู่ในระยะเปสลาด โดยเลือกสารชนิดใดชนิดหนึ่งผสมน้ำ 20 ลิตร ดังนี้
 - 6.1 ไดฟีโนโคนาโซล (difenoconazole) + โพรพิโคนาโซล (propiconazole) 15%+15% EC อัตรา 15 มิลลิลิตร
 - 6.2 โพรพิเนบ (propineb) หรือ แมนโคเซบ (mancozeb) หรือ คลอโรทาลอนิล (chlorothalonil) อัตรา 50 กรัม
 - 6.3 เฮกซะโคนาโซล (hexaconazole) 5% SC อัตรา 30 - 40 มิลลิลิตร
 - 6.4 โพรพิโคนาโซล (propiconazole) 25% EC อัตรา 10 - 15 มิลลิลิตร

การจัดการ

ดองงองเจาะเมล็ดมะม่วง (Mango Seed Weevil)

Sternochetus olivieri (Faust) และ *S. frigidus* (Fabricius)

ด้วงงองเจาะเมล็ดมะม่วงเป็นศัตรูพืชที่พบการทำลายภายในเมล็ดของผลมะม่วงเท่านั้น โดยหนอนจะเจาะเข้าทำลายเมล็ดตั้งแต่ผลอ่อน หนอนจะเจริญเติบโตอยู่ภายในเมล็ดจนกระทั่งเป็นตัวเต็มวัย และออกจากผลเมื่อเมล็ดมะม่วงนำไปเปื้อยและมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

ระยะติดผลอ่อน

ตัวเต็มวัยวางไข่ที่ผลอ่อนของมะม่วง เมื่อไข่ฟักเป็นหนอนจะซ่อนไข่เข้าไปเจริญเติบโตอยู่ภายในเมล็ดจนกระทั่งเป็นตัวเต็มวัย

ป้องกันกำจัดโดย

ใช้สารเคมีตามคำแนะนำ*

ระยะออกดอก

ตัวเต็มวัยวางไข่ที่ผลอ่อนของมะม่วง เมื่อไข่ฟักเป็นหนอนจะซ่อนไข่เข้าไปเจริญเติบโตอยู่ภายในเมล็ดจนกระทั่งเป็นตัวเต็มวัย

ระยะหลังการเก็บเกี่ยว

ตัวเต็มวัยหลบซ่อนใต้เศษใบมะม่วง บริเวณรอยแตกของต้นมะม่วงและภายในเมล็ดที่ร่วงหล่นจนแห้ง

ป้องกันกำจัดโดย

- 1 ทำความสะอาดแปลง
- 2 ตัดแต่งกิ่งให้โปร่ง และนำไปทิ้งนอกแปลง
- 3 กำจัดวัชพืช เศษซากพืช
- 4 เก็บผลมะม่วงที่ร่วงหล่นหรือเศษซากเมล็ด นำไปทิ้งหรือเผาทำลายนอกแปลง
- 5 ใช้ชีวภัณฑ์คือ เชื้อราบีวาเวอร์เรีย
- 6 ใช้สารเคมีตามคำแนะนำ*

ใช้สารเคมีตามคำแนะนำ คือ อิมิดาโคลพริด

- แบบน้ำ อัตรา 15-20 ซีซี/น้ำ 20 ลิตร
 - แบบผง อัตรา 5-10 กรัม/น้ำ 20 ลิตร
- หรือ แลมปีดาไซฮาโลทริน อัตรา 20 ซีซี/น้ำ 20 ลิตร
- หรือ คาร์บาริล 80% อัตรา 60 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร ผสมสารจับใบ (ใช้สลับกันเพื่อป้องกันแมลงดื้อยา) โดยปฏิบัติดังนี้
- ราดสารเคมีบนดินในรัศมีทรงพุ่มและพ่นล้างลำต้นหลังจากตัดแต่งกิ่ง
 - พ่นสารเคมีตั้งแต่มะม่วงติดผลอ่อน (หลังจากช่อดอกโรย) โดยพ่นช่อผลทุก ๆ 7 วันจนถึงห่อผลมะม่วง หรือถ้าไม่ห่อผลมะม่วง ต้องพ่นจนถึงผลมะม่วงเจริญเติบโตในระยะเข้าไคล

ข้อควรระวัง

- 1 ไม่ควรเคลื่อนย้ายผลผลิตที่มีแมลงไปแหล่งอื่น ๆ หรือทิ้งเมล็ดที่มีแมลงไว้โดยไม่มีการควบคุมและกำจัด
- 2 กรณีโรงงานแปรรูปมะม่วง ควรเก็บเมล็ดไว้ในมุ้งลวดและนำไปเผาทำลาย
- 3 กรณีนำเมล็ดไปผลิตเป็นต้นดอมะม่วง ควรใช้เมล็ดจากแหล่งที่ไม่มี การระบาดของศัตรูพืชตามคำแนะนำ* ประมาณ 25 นาที

๗ ปัญหาวัชพืช

วัชพืชร้ายในนาข้าว

* เกิดจากการผสมข้ามพันธุ์ระหว่างข้าวปลูก กับ ข้าวป่า มีการขยายพันธุ์ในรุ่นต่อ ๆ มาหลายลักษณะ ซึ่งส่วนใหญ่ไม่เป็นที่ต้องการของชาวนา

ข้าวตืด หรือ ข้าวเต็ง

ร่วงง่าย และร่วงเร็ว เมล็ดข้าวเปลือกส่วนใหญ่มีหางสั้น หรือไม่มีหาง ข้าวเปลือกส่วนใหญ่มีสีเหลืองฟาง สีของเยื่อหุ้มเมล็ดมีทั้งแดงและขาว

ข้าวหาง หรือ ข้าวนก

เมล็ดข้าวเปลือกสีดำหรือสีน้ำตาลเข้ม มีหางยาว หางอาจจะมียี่สีแดง หรือสีขาวในระยะข้าวยังสด เมล็ดร่วงก่อนเก็บเกี่ยว สีของเยื่อหุ้มเมล็ดมีทั้งสีแดงไปจนถึงสีขาว

ข้าวแดง หรือ ข้าวลาย

สีข้าวเปลือกมีสีเข้มไปจนถึงลายสีน้ำตาลแดง เมล็ดข้าวเปลือกส่วนใหญ่ไม่มีหาง เมล็ดมีทั้งร่วงและไม่ร่วงก่อนเก็บเกี่ยว แต่สีของเยื่อหุ้มเมล็ดส่วนใหญ่มีสีแดง

ที่มาข้อมูล/ภาพ : กรมการข้าว

เรียบเรียง : กลุ่มส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนด้านอารักขาพืชและดินปุ๋ย

กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย

กรมส่งเสริมการเกษตร

มาตรการกรอง 4 ชั้น

ลดความเสี่ยงหนอนเจาะเมล็ดทุเรียน จากแปลงเกษตรสู่การส่งออก

จากปัญหาการแพร่ระบาดของหนอนเจาะเมล็ดทุเรียน ที่มีผลกระทบต่อ การส่งออกทุเรียน ไปประเทศจีน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้กำหนดมาตรการ กรอง 4 ชั้น เพื่อลดความเสี่ยง ของหนอนเจาะเมล็ดทุเรียนที่อาจติดไปกับผลผลิตจากแปลงเกษตรไปจนถึงกระบวนการส่งออก ประกอบด้วย

มาตรการกรองชั้นที่ 1

การตัดทุเรียนคุณภาพ จากสวนต้องตัดผลทุเรียนแก่ได้ที่ และบ่มเป็นเวลาอย่างน้อย 24 ชั่วโมง เพื่อนำผลผลิตที่มี คุณภาพสมบูรณ์ส่งขายโรงคัดบรรจุ

มาตรการกรองชั้นที่ 2

การบ่มทุเรียนที่โรงคัดบรรจุ ต้องบ่มแยกกอง ตามแหล่งที่มาเป็นเวลา 48 ชั่วโมง แล้วกำจัดหนอน พร้อมให้มีผู้รับผิดชอบประจำโรงคัดบรรจุ สุ่มตรวจ ทุเรียนเพื่อหาศัตรูพืชโดยละเอียด

มาตรการกรองชั้นที่ 3

การเพิ่มเปอร์เซ็นต์การสุ่มเพื่อประกอบการรับรอง สุขอนามัยพืช ณ โรงคัดบรรจุ จากเดิมร้อยละ 3 เป็นร้อยละ 5 โดยสุ่มตรวจถึงหน้าตู้

มาตรการกรองชั้นที่ 4

การเพิ่มขึ้นขั้นตอนการสุ่มตรวจและกำหนดแนวทางการ ออกใบรับรองสุขอนามัยพืช ณ จุดส่งออก

